

II

(Sdělení)

SDĚLENÍ ORGÁNŮ, INSTITUCÍ A JINÝCH SUBJEKTŮ EVROPSKÉ UNIE

EVROPSKÁ KOMISE

Sdělení Komise o otázkách a odpovědích týkajících se používání nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1169/2011 o poskytování informací o potravinách spotřebitelům

(2018/C 196/01)

Obsah

1. Úvod	1
2. Obecné požadavky na označování	2
2.1. Uvádění nezavádějících informací	2
2.2. Dostupnost a umístění povinných informací o potravinách	2
2.3. Uvádění povinných údajů o potravinách a čitelnost	2
2.4. Povinné údaje (článek 9 a oddíl 2 nařízení)	3
2.5. Další povinné údaje u určitých druhů nebo skupin potravin	5
3. Výživové údaje	6
3.1. Použití výživových údajů	6
3.2. Povinné výživové údaje	6
3.3. Dobrovolné údaje	7
3.4. Způsoby vyjadřování a uvádění výživových údajů	10
3.5. Další způsoby vyjádření a uvádění údajů	12
3.6. Výjimky z povinných výživových údajů	12
3.7. Doplnky stravy	14
3.8. Zvláštní produkty	14

1. Úvod

Dne 25. října 2011 přijaly Evropský parlament a Rada nařízení (EU) č. 1169/2011 ⁽¹⁾ o poskytování informací o potravinách spotřebitelům (dále jen „nařízení“). Nařízení pozměňuje stávající předpisy o označování potravin v Unii s cílem umožnit spotřebiteli informovaný výběr potravin a jejich bezpečné použití a současně zajistit volný pohyb legálně vyráběných a na trh uváděných potravin. Nařízení je použitelné od 13. prosince 2014 s výjimkou ustanovení týkajících se výživových údajů, která se používají ode dne 13. prosince 2016.

Toto sdělení má provozovatelům potravinářských podniků a vnitrostátním orgánům pomoci při uplatňování nařízení a poskytnout odpovědi na řadu otázek, které vyvstaly po vstupu nařízení v platnost.

Sdělení zohledňuje diskuse, které Generální ředitelství pro zdraví a bezpečnost Komise (GR SANTE) vedlo s odborníky z členských států v rámci pracovní skupiny pro nařízení (EU) č. 1169/2011 o poskytování informací o potravinách spotřebitelům.

Tímto sdělením není dotčen případný výklad podaný Soudním dvorem Evropské unie.

⁽¹⁾ Úř. věst. L 304, 22.11.2011, s. 18.

2. Obecné požadavky na označování

2.1. Uvádění nezavádějících informací

2.1.1. V čl. 7 odst. 1 písm. d) nařízení je stanoveno, že „informace o potravinách nesmějí být zavádějící, zejména vyvoláváním dojmu na základě vzhledu, popisu nebo vyobrazení, že je přítomna určitá potravina nebo složka, ačkoli ve skutečnosti byla určitá přirozeně se vyskytující součást nebo běžně používaná složka v této potravine nahrazena odlišnou součástí nebo složkou“. Na jaký typ případů by se toto ustanovení mohlo vztahovat? Jak by měly být potravinářské výrobky správně označeny?

Příslušná ustanovení: čl. 2 odst. 2 písm. f), čl. 7 odst. 1 písm. d), čl. 13 odst. 2, příloha VI část A bod 4

Ustanovení čl. 7 odst. 1 písm. d) se použije, pokud se má za to, že průměrný spotřebitel očekává, že určitá potravina je obvykle vyráběna s určitou složkou nebo že se určitá složka vyskytuje v potravine přirozeně, ačkoliv tyto složky byly nahrazeny jinou součástí nebo složkou.

Uvést lze tyto příklady:

- potravina, v níž je určitá složka, která se v této potravine běžně používá, nahrazena jinou součástí nebo složkou, například pizza, u níž se vzhledem k vyobrazení na etiketě očekává, že je v ní přítomen sýr, přičemž sýr byl nahrazen jiným produktem, nazvaným jinak a vyrobeným ze surovin, které se používají za účelem nahrazení mléka, a to zcela nebo částečně,
- potravina, v níž byla určitá součást přirozeně se vyskytující v této potravine nahrazena jinou součástí nebo složkou, například výrobek, který vypadá jako sýr, v němž byl mléčný tuk nahrazen tukem rostlinného původu.

Co se týká označování v případě potravin, kdy je v určitém produktu použita náhradní složka nebo složky, musí za názvem produktu v těsné blízkosti následovat název náhradní složky nebo složek, vytištěný na obalu nebo etiketě v dobře čitelné podobě písmem, jehož střední výška představuje alespoň 75 % střední výšky písma názvu produktu a činí nejméně 1,2 mm.

Je na provozovateli potravinářského podniku, aby pro tuto náhradní potravinu našel vhodný název v souladu s pravidly týkajícími se názvu potravin.

Mimoto musí být případně dodržena rovněž ustanovení platných právních předpisů pro konkrétní výrobky. Je například zakázáno používat název „napodobenina sýra“, jelikož název „sýr“ je vyhrazen výhradně pro mléčné výrobky (!).

2.2. Dostupnost a umístění povinných informací o potravinách

2.2.1. V případě balených potravin musí být povinné informace o dané potravine uvedeny přímo na obalu nebo na etiketě k němu připojené. Jaký druh etiket lze k tomuto účelu použít?

Příslušná ustanovení: čl. 2 odst. 2 písm. i), článek 12

Etikety nesmí být snadno odstranitelné, aby nebyla ohrožena dostupnost nebo přístupnost povinných informací o potravinách pro spotřebitele.

V případě snímatelných etiket připojených k obalu je třeba v každém jednotlivém případě posoudit, zda jsou splněny obecné požadavky na dostupnost a umístění povinných informací o potravinách.

Použít lze všechny druhy etiket, o nichž se usuzuje, že splňují výše uvedená kritéria.

2.3. Uvádění povinných údajů o potravinách a čitelnost

2.3.1. Jak se určuje „největší plocha“, zejména u plechovek nebo lahví?

Příslušná ustanovení: čl. 13 odst. 3, čl. 16 odst. 2, příloha V bod 18

V případě pravouhlých nebo krabicových obalů je určení „největší plochy“ jednoduché, tj. celá největší strana dotyčného obalu (výška x šířka).

(¹) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, příloha VII část III (Úř. věst. L 347, 20.12.2013, s. 671).

U obalů válcového tvaru (např. plechovky) nebo lahvovitého tvaru (např. lahve), jež mají často nepravidelný tvar, lze „největší plochou“ rozumět plochu mimo víčko, dno, okraje na vrchní a spodní části plechovek, kuželovité části a hrdla lahví a sklenic.

Podle mezinárodního doporučení 79 Mezinárodní organizace pro legální metrologii⁽¹⁾ je plocha hlavního zorného pole na obalu válcového nebo téměř válcového tvaru určena jako 40 % násobku výšky obalu a obvodu mimo víčko, dno, okraje na vrchní a spodní části plechovek, kuželovité části a hrdla lahví a sklenic.

2.3.2. Jak je stanovena velikost písma u velkých písmen a číslic?

Příslušná ustanovení: příloha IV

Velikost velkých písmen a číslic musí odpovídat písmenu „A“ ve slově „Appendix“, kdy střední výška písma činí nejméně 1,2 mm.

2.3.3. Vztahuje se povinná velikost písma stanovená v čl. 13 odst. 2 rovněž na další povinné údaje vyžadované u určitých druhů nebo skupin potravin, například uvedených v příloze III?

Příslušná ustanovení: čl. 13 odst. 2, příloha III

Minimální velikost písma stanovená v čl. 13 odst. 2 se vztahuje pouze na povinné údaje uvedené v čl. 9 odst. 1.

Jsou-li další povinné údaje podle přílohy III uvedeny tak, že tvoří součást názvu potravin, platí požadavek na povinnou velikost písma stanovený v čl. 13 odst. 2.

V ostatních případech se povinná velikost písma nepoužije.

2.3.4. Vztahuje se povinná velikost písma stanovená čl. 13 odst. 2 rovněž na povinné údaje připojené k názvu potravin, jako jsou údaje uvedené v příloze VI části A (např. „rozmrazeno“, „uzená“, „ozářeno“ atd.)?

Příslušná ustanovení: čl. 13 odst. 2, příloha IV část A

Ano, jelikož tyto povinné údaje jsou spojeny s názvem potravin, na něž se vztahuje ustanovení o minimální velikosti písma obsažené v čl. 13 odst. 2.

Co se týká přílohy VI části A bodu 4, v nařízení se vyžaduje velikost písma, jehož střední výška představuje alespoň 75 % střední výšky písma názvu produktu a jehož velikost není každopádně menší než minimální velikost písma stanovená v čl. 13 odst. 2.

2.4. *Povinné údaje (článek 9 a oddíl 2 nařízení)*

2.4.1. *Název potravin*

V jakých případech musí název potravin obsahovat údaj o přítomnosti přidané vody, jejíž hmotnost přesahuje 5 % hmotnosti konečného výrobku?

Příslušná ustanovení: příloha VI část A bod 6

Údaj o přítomnosti přidané vody, která tvoří více než 5 % hmotnosti konečného výrobku, musí být v názvu potravin uveden v těchto případech:

- masné výrobky a masné polotovary, které mají podobu krájeného masa, kusu masa, plátku masa, porce masa nebo jatečně upraveného těla zvířat,
- produkty rybolovu a upravené produkty rybolovu, které mají podobu krájeného masa, kusu masa, plátku masa, porce masa, filé nebo celého produktu rybolovu.

⁽¹⁾ Mezinárodní organizace pro legální metrologii, mezinárodní doporučení R79 [vydání 1997(E)]. https://www.oiml.org/en/files/pdf_r/r079-e15.pdf

Určení, zda potravinářský výrobek splňuje tyto požadavky, musí provést v každém jednotlivém případě provozovatelé potravinářských podniků. V tomto ohledu je třeba vzít v úvahu podobu potraviny. Tento údaj se orientačně nevyžaduje u potravin jako salámy a párky (např. mortadela, párky v rohlíku), jelita, sekaná, masové/rybí paštiky, masové/rybí kuličky.

2.4.2. Seznam složek

— Měly by být v seznamu složek označeny umělé nanomateriály? Existují nějaké výjimky?

Příslušná ustanovení: čl. 18 odst. 3 a článek 20

Všechny umělé nanomateriály použité jako složky musí být jasně uvedeny v seznamu složek.

V čl. 20 písm. b), c) a d) jsou stanoveny výjimky pro potravinářské přídatné látky, potravinářské enzymy, nosiče a látky, pokud jde o uvedení v seznamu složek. Stejně výjimky se použijí i v případě, jsou-li ve formě umělých nanomateriálů.

— Uvádění a pojmenování složek

— Je možné uvést na etiketě prohlášení: „řepkový nebo částečně ztužený palmový olej“, pokud výrobce mění zdroj rostlinného oleje?

Příslušná ustanovení: články 7 a 18, příloha VII část A body 8 a 9

Nikoli, tento údaj by nebyl v souladu s nařízením. Na etiketě nesmí být uvedeny informace o charakteristikách potravin, které nejsou dostatečně přesné nebo konkrétní a v jejichž důsledku by mohl být spotřebitel uveden v omyl.

— Jsou údaje o konkrétním rostlinném původu povinné u všech potravin, které obsahují oleje nebo tuky rostlinného původu, bez ohledu na množství oleje nebo tuku v dotyčné potravíně?

Příslušná ustanovení: článek 18, příloha VII část A body 8 a 9

Ano, tento údaj je povinný bez ohledu na množství oleje nebo tuku v dotyčné potravíně.

2.4.3. Údaj o čistém množství

Nařízení stanoví, že „v případě potravin s glazurou se uvádí čistá hmotnost potraviny bez glazury“. Znamená to, že v těchto případech bude čistá hmotnost potraviny totožná s čistou hmotností po odkapání. Musí být na etiketě uvedena „čistá hmotnost“ i „čistá hmotnost po odkapání“?

Příslušná ustanovení: příloha IX bod 5

U pevných potravin v nálevu se při označování uvádí kromě čisté hmotnosti/množství též čistá hmotnost této potraviny po odkapání. Pro účely tohoto bodu se voda ve zmrazeném nebo hluboce zmrazeném stavu považuje za nálev, což znamená povinnost uvést na etiketě informaci o čisté hmotnosti i o hmotnosti po odkapání. Nařízení mimoto uvádí, že v případě potravin ve zmrazeném a hluboce zmrazeném stavu s glazurou nesmí čistá hmotnost zahrnovat samotnou glazuru (hmotnost bez glazury).

Uvedená čistá hmotnost glazovaných potravin je proto totožná s jejich čistou hmotností po odkapání. S přihlédnutím k této skutečnosti a rovněž k nutnosti zamezit klamání spotřebitele jsou možné tyto údaje o čisté hmotnosti:

— dvojitý údaj:

— čistá hmotnost: X g a

— čistá hmotnost po odkapání: X g,

— srovnávací údaj:

— čistá hmotnost = čistá hmotnost po odkapání = X g,

— jediný údaj:

— čistá hmotnost (bez glazury): X g.

2.4.4. „Minimální trvanlivost do“ nebo „datum použitelnosti“

Musí být cider označen datem minimální trvanlivosti „minimální trvanlivost do“?

Příslušná ustanovení: článek 24, příloha X bod 1 písm. d)

Nikoli, cider získaný kvašením nemusí být označen datem minimální trvanlivosti, jelikož patří do kategorie „vín, likérových vín, šumivých vín, aromatizovaných vín a podobných výrobků získaných z jiného ovoce než z hroznů, jakož i nápojů kódu KN 2206 00 získaných z hroznů nebo hroznového moštu“, která je od této povinnosti osvobozena.

Produkt získaný smícháním alkoholu s ovocnou šťávou by se však nepovažoval za „podobné výrobky získané z jiného ovoce než z hroznů“ v rámci výše zmíněné kategorie, a proto by se vyžadovalo uvedení data minimální trvanlivosti „*minimální trvanlivost do*“, nemá-li výrobek obsah alkoholu alespoň 10 % objemových (u nápojů obsahujících nejméně 10 % obj. alkoholu nemusí být „*datum minimální trvanlivosti*“ uvedeno).

2.4.5. Návod k použití

Může provozovatel potravinářského podniku použít v „návodu k použití“ symbol pánve nebo trouby bez uvedení slov „pánev“ nebo „trouba“?

Příslušná ustanovení: čl. 9 odst. 2 a článek 27

Nikoli. Povinné údaje jako návod k použití musí být uvedeny slovy a čísly. Použití piktogramů nebo symbolů představuje pouze dodatečný prostředek k vyjádření těchto údajů.

Komise však může v budoucnu přijmout prováděcí akty, které umožní vyjádřit jeden nebo více povinných údajů piktoqramy nebo symboly místo slov nebo čísel.

2.5. Další povinné údaje u určitých druhů nebo skupin potravin

2.5.1. Označování zmrazených potravin

- Je datum zmrazení nebo u produktů zmrazených více než jednou datum prvního zmrazení povinné na etiketě nebaleného zmrazeného masa, zmrazených masných polotovarů a zmrazených nezpracovaných produktů rybolovu?

Příslušná ustanovení: příloha III

Nikoli. Datum zmrazení je povinné pouze na etiketě baleného zmrazeného masa, zmrazených masných polotovarů a zmrazených nezpracovaných produktů rybolovu. Členské státy mohou rozhodnout o rozšíření tohoto požadavku na nebalené produkty.

- Jak jsou definovány „nezpracované produkty rybolovu“?

Produkty rybolovu⁽¹⁾ zahrnují všechny mořské nebo sladkovodní živočichy (kromě živých mlžů, živých ostnokožců, živých pláštěnců a živých mořských plžů a všech savců, plazů a žab), volně žijící nebo farmově chované, včetně všech požitelných forem, částí a produktů těchto živočichů. Nezpracovanými⁽²⁾ produkty rybolovu jsou produkty rybolovu, jež neprošly zpracováním, a zahrnují produkty, které byly děleny, porcovány, odseknuty, plátkovány, vykostěny, rozsekány, zbaveny kůže, rozdrčeny, nakrájeny, očištěny, ořezány, zchlazeny, zmrazeny, hluboce zmrazeny nebo rozmrazeny.

- Lze použít údaj „rychle zmrazeno dne [DATUM]“ k označení data zmrazení u zmrazeného masa, zmrazených masných polotovarů a zmrazených nezpracovaných produktů rybolovu?

Příslušná ustanovení: příloha III bod 6 a příloha X bod 3

Nikoli, údaj „rychle zmrazeno dne ...“ použít nelze, jelikož v příloze X je jednoznačně stanoveno, že výrazem, který je nutno použít, je „zmrazeno dne ...“.

⁽¹⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 853/2004, příloha I bod 3.1 (Úř. věst. L 139, 30.4.2004, s. 55).

⁽²⁾ Na základě definice nezpracovaných potravin stanovené v čl. 2 odst. 1 písm. n) nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 852/2004 ze dne 29. dubna 2004 o hygieně potravin (Úř. věst. L 139, 30.4.2004, s. 1).

3. Výživové údaje

3.1. Použití výživových údajů

3.1.1. Vztahují se pravidla týkající se výživových údajů, která jsou stanovena v nařízení, na všechny potraviny?

Příslušná ustanovení: článek 29

Tato pravidla se nevztahují na níže uvedené potraviny, které mají vlastní pravidla pro označování výživových údajů:

- doplňky stravy ⁽¹⁾,
- přírodní minerální vody ⁽²⁾.

Ve vztahu k potravinám pro určité skupiny se nařízení použije, aniž by byla dotčena pravidla stanovená v nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 609/2013 ⁽³⁾ nebo zvláštní opatření podle zmíněného rámce.

3.2. Povinné výživové údaje

3.2.1. Co je třeba uvést?

Příslušná ustanovení: články 13, 30, 32, 34 a 44, přílohy IV a XV

Povinné výživové označování musí obsahovat všechny níže uvedené údaje: energetická hodnota a množství tuků, nasycených mastných kyselin, sacharidů, cukrů, bílkovin a soli.

Energetická hodnota musí být uvedena v kJ (kilojoulech) i v kcal (kilokaloriích). Energetická hodnota v kilojoulech musí být uvedena jako první a za ní následuje hodnota v kilokaloriích. Lze použít zkratku kJ/kcal.

Pořadí uvádění příslušných informací je toto:

energetická hodnota
tuky
z toho
— nasycené mastné kyseliny
sacharidy
z toho
— cukry
bílkoviny
sůl

Je-li dostatek místa, uvádějí se údaje v tabulce s přiřazenými číselnými hodnotami. Při nedostatku místa pro poskytnutí údajů v tabulce se údaje uvedou v řadě za sebou.

Na výživové údaje se vztahují pravidla týkající se minimální velikosti písma a tyto údaje musí být vytištěny písmem, jehož střední výška činí nejméně 1,2 mm. V případě obalů nebo nádob, jejichž největší plocha je menší než 80 cm², činí střední výška nejméně 0,9 mm. Střední výška je definována v příloze IV nařízení.

⁽¹⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/46/ES ze dne 10. června 2002 o sblížení právních předpisů členských států týkajících se doplňků stravy (Úř. věst. L 183, 12.7.2002, s. 51).

⁽²⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/54/ES ze dne 18. června 2009 o využívání a prodeji přírodních minerálních vod (Úř. věst. L 164, 26.6.2009, s. 45).

⁽³⁾ Úř. věst. L 347, 20.12.2013, s. 671.

(poznámka: Potraviny v obalech nebo nádobách, jejichž největší plocha je menší než 25 cm², jsou od povinného výživového označování osvobozeny (příloha V bod 18, viz bod 3.6.1)).

Jsou-li energetická hodnota nebo obsah živin ve výrobku zanedbatelné, lze informace o nich nahradit například prohlášením „Obsahuje zanedbatelné množství ...“ umístěným v těsné blízkosti výživových údajů (pokud jde o pojem „zanedbatelné množství“, viz bod 3.2.2).

Existují produkty, u nichž nemusí být výživové údaje uvedeny (viz bod 3.6.1).

3.2.2. Je nutné v případě, že výrobek má zanedbatelné množství živin, u nichž se vyžaduje povinné označování, nebo zanedbatelnou energetickou hodnotu, uvést tyto živiny nebo energetickou hodnotu v tabulce s údaji o živinách? (čl. 34 odst. 5)

Příslušná ustanovení: čl. 34 odst. 5

Nikoli, jsou-li energetická hodnota nebo obsah živin zanedbatelné, lze informace o nich nahradit například prohlášením „Obsahuje zanedbatelné množství ...“ umístěným v těsné blízkosti výživových údajů.

3.2.3. Kdy lze použít formulaci uvádějící, že sůl je v potravine obsažena výlučně v důsledku přirozeně se vyskytujícího sodíku?

Příslušná ustanovení: čl. 30 odst. 1

Formulace uvádějící, že sůl je v potravine obsažena výlučně v důsledku přirozeně se vyskytujícího sodíku, se může nacházet v těsné blízkosti výživových údajů na potravinách, do nichž nebyla přidána sůl, jako je mléko, zelenina, maso a ryby. Jestliže byla sůl přidána při zpracování nebo v důsledku přidání složek, které obsahují sůl, jako je šunka, sýr, olivy, ančovičky atd., nelze tuto formulaci použít.

3.2.4. Obsah „soli“ uvedený v tabulce s povinnými výživovými údaji bude vypočten pomocí vzorce: sůl = sodík × 2,5. Musí být v tomto výpočtu zahrnut sodík pocházející z jakékoli jiné složky, jako je například sacharin sodný, askorban sodný atd.?

Příslušná ustanovení: příloha I bod 11

Ano, obsah ekvivalentu soli musí být vždy odvozen z celkového obsahu sodíku v potravinářském výrobku, a to pomocí vzorce: sůl = sodík × 2,5.

3.3. *Dobrovolné údaje*

3.3.1. Jaké jiné živiny je možno uvést?

Příslušná ustanovení: čl. 30 odst. 2, články 32, 33 a 34, příloha XV

Povinné výživové označování může být doplněno rovněž údaji o obsahu jedné nebo více následujících živin:

- a) mononenasyčené mastné kyseliny;
- b) polynenasycené mastné kyseliny;
- c) polyalkoholy;
- d) škroby;
- e) vláknina;
- f) vitaminy a minerální látky.

Pořadí uvádění příslušných informací je toto:

energetická hodnota
tuky
z toho
— nasycené mastné kyseliny,
— mononenasycené mastné kyseliny,
— polynenasycené mastné kyseliny,
sacharidy
z toho
— cukry,
— polyalkoholy,
— škroby,
vláknina
bílkoviny
sůl
vitaminy a minerální látky

Je-li dostatek místa, údaje se uvádějí v tabulce s přiřazenými číselnými hodnotami. Při nedostatku místa pro poskytnutí údajů v tabulce se údaje uvedou v řadě za sebou.

Tyto živiny se uvádějí v gramech (g) ⁽¹⁾ na 100 g nebo na 100 ml a navíc mohou být uvedeny v přepočtu na jednu porci nebo jednotku spotřeby daného produktu.

3.3.2. Jak by měla být v případě, není-li živina, pro niž je uvedeno výživové nebo zdravotní tvrzení, součástí výživových údajů, tato informace uvedena?

Příslušná ustanovení: články 30 a 49

Je-li živina, pro niž je uvedeno výživové nebo zdravotní tvrzení, součástí výživových údajů, dodatečné označování se nevyžaduje.

Není-li živina nebo jiná látka, pro niž je uvedeno výživové nebo zdravotní tvrzení, součástí výživových údajů, musí být údaj o obsahu živiny nebo jiné látky uveden ve stejném zorném poli, například v těsné blízkosti výživových údajů (viz rovněž bod 3.3.5).

3.3.3. Jaké další výživové údaje je nutno uvést v případě, je-li množství vlákniny (nebo jiné živiny uvedené v čl. 30 odst. 2) uvedeno na nebalené potraviny?

Příslušná ustanovení: čl. 30 odst. 1, 2, 5 a článek 49

Chce-li provozovatel potravinářského podniku uvést množství vlákniny v produktu nebo množství jiné živiny uvedené v čl. 30 odst. 2, je třeba uvést úplné výživové údaje. To zahrnuje:

- energetickou hodnotu a
- množství tuku, nasycených mastných kyselin, sacharidů, cukrů, bílkovin a soli.

⁽¹⁾ Viz rovněž zvláštní měrné jednotky pro vitaminy a minerální látky uvedené v příloze XIII části A bodě 1.

Jestliže se výživové nebo zdravotní tvrzení týká jakékoli živiny uvedené v čl. 30 odst. 2, musí být obsah této živiny uveden i ve výživových údajích.

3.3.4. Lze obsah vlákniny označit pomocí procentního podílu referenční hodnoty příjmu, přestože v nařízení není pro vlákninu harmonizovaná referenční hodnota příjmu stanovena?

Příslušná ustanovení: čl. 30 odst. 2 a čl. 35 odst. 1 písm. e)

Nikoli. Jedinými živinami, u nichž lze množství vyjádřit jako procentní podíl referenční hodnoty příjmu, jsou živiny, pro něž jsou referenční hodnoty příjmu stanoveny v příloze XIII, a to i tehdy, jsou-li použity další způsoby vyjadřování a uvádění výživových údajů.

3.3.5. Lze označit obsah součástí dobrovolně uváděných živin, například „omega-3 mastných kyselin“, jako součástí polynenasycených mastných kyselin?

Příslušná ustanovení: článek 30

Nikoli. Výživové údaje představují uzavřený seznam informací o energetické hodnotě a obsahu živin a nemohou být doplněny o další výživové údaje (viz však rovněž bod 3.3.2).

3.3.6. Které výživové údaje se mohou na obalu opakovat?

Příslušná ustanovení: čl. 30 odst. 3, čl. 32 odst. 2, článek 33 a čl. 34 odst. 3

Na obalu se mohou opakovat některé povinné výživové údaje, a to v hlavním zorném poli (obecně označovaném jako „přední strana balení“) s použitím jednoho z následujících formátů:

- energetická hodnota, nebo
- energetická hodnota a množství tuků, nasycených mastných kyselin, cukrů a soli.

Pro tyto opakované údaje platí pravidla týkající se minimální velikosti písma (čl. 13 odst. 2, příloha IV; viz rovněž bod 3.2.1).

V případě opakování představují výživové údaje i nadále seznam s přesně stanoveným a omezeným obsahem. U výživových údajů uvedených v hlavním zorném poli nejsou přípustné žádné další informace.

V případě opakování mohou být údaje uvedeny v přepočtu na porci/jednotku spotřeby (pokud je velikost porce/jednotky spotřeby vyznačena v těsné blízkosti výživových údajů a na obalu je uveden počet porcí/jednotek). Energetická hodnota však musí být vyjádřena rovněž na 100 g nebo na 100 ml.

3.3.7. Musí být v případě, jsou-li opakované výživové údaje v hlavním zorném poli („na přední straně balení“) vyjádřeny jako procentní podíl referenčních hodnot příjmu, tyto informace uvedeny rovněž v povinných výživových údajích („na zadní straně balení“)?

Příslušná ustanovení: čl. 30 odst. 3, čl. 32 odst. 4 a článek 33, příloha XIII

Dobrovolně opakované výživové údaje v hlavním zorném poli („na přední straně balení“) musí obsahovat pouze informace o energetické hodnotě, nebo o energetické hodnotě a množství tuků, nasycených mastných kyselin, cukrů a soli. Tyto informace musí být uvedeny rovněž v povinných výživových údajích („na zadní straně balení“). Informace na přední straně balení však lze vyjádřit jako procentní podíl referenčních hodnot příjmu (kromě vyjádření v absolutních hodnotách), i když tato forma vyjádření není v povinných výživových údajích použita.

3.3.8. Je možné opakovat výživové údaje jednou ve formě pouhého údaje o energetické hodnotě a podruhé ve formě energetické hodnoty spolu s množstvím tuků, nasycených mastných kyselin, cukrů a soli?

Příslušná ustanovení: čl. 30 odst. 3 a čl. 34 odst. 3

Výživové údaje lze opakovat jako údaj pouze o energetické hodnotě, nebo jako údaj o energetické hodnotě spolu s množstvím tuků, nasycených mastných kyselin, cukrů a soli. Tyto informace lze rovněž zopakovat vícekrát.

Tyto dobrovolné další výživové údaje musí být uvedeny v hlavním zorném poli a musí splňovat ustanovení o minimální velikosti písma.

3.3.9. Je přípustné označení obsahu pouze jedné živiny na přední straně balení, například X % tuku?

Příslušná ustanovení: čl. 30 odst. 3

Dobrovolně opakované výživové údaje neumožňují označení obsahu jediné živiny, jelikož informacemi, které je třeba poskytnout, je buď informace pouze o energetické hodnotě, nebo o energetické hodnotě a množství tuků, nasycených mastných kyselin, cukrů a soli.

Etiketa však může obsahovat údaj o obsahu jediné živiny, vyžadují-li to právní předpisy, jako je obsah tuku v:

- určitém konzumním mléku, jak je uvedeno v příloze VII části IV bodu III podbodu 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013 ⁽¹⁾, kterým se stanoví společná organizace trhů se zemědělskými produkty,
- určitých rozstíratelných tucích, jak je uvedeno v příloze VII části VII bodu I a jeho dodatku II nařízení (EU) č. 1308/2013, kterým se stanoví společná organizace trhů se zemědělskými produkty.

Na etiketě lze použít rovněž údaje jako „s nízkým obsahem tuku“ nebo „s obsahem tuku nižším než 3 %“, pokud splňují podmínky pro použití takového tvrzení a ostatní příslušná ustanovení nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1924/2006 ⁽²⁾ o výživových a zdravotních tvrzeních při označování potravin a pokud je dodrženo také ustanovení čl. 7 odst. 1 písm. c) nařízení (EU) č. 1169/2011.

3.3.10. Mohou být v případě, kdy jsou výrobky určeny k prodeji ve více než jedné zemi, uvedeny jako doplnění výživových údajů, které vyhovují požadavkům nařízení, výživové údaje ve formátu požadovaném USA a Kanadou?

Příslušná ustanovení: články 30, 34 a 36, přílohy XIV a XV

Nikoli. Výživové údaje ve formátu požadovaném USA nebo Kanadou by nebyly v souladu s požadavky EU, jelikož povinné i dobrovolné informace musí dodržovat pravidla stanovená v nařízení. Takovéto označení by mohlo rovněž uvádět spotřebitele v omyl kvůli rozdílným převodním faktorům používaným v USA k výpočtu energetické hodnoty a obsahu živin.

3.4. Způsoby vyjadřování a uvádění výživových údajů

3.4.1. Jaké jsou způsoby vyjádření povinných prvků ve výživových údajích?

Příslušná ustanovení: články 32, 33, přílohy XIII a XV

Obsah tuků, nasycených mastných kyselin, sacharidů, cukrů, bílkovin a soli musí být vyjádřen v gramech (g) na 100 g nebo na 100 ml a energetická hodnota musí být vyjádřena v kilojoulech (kJ) a v kilokaloriích (kcal) na 100 g nebo na 100 ml potraviny.

Obsah živin může být navíc uveden na jednu porci/jednotku spotřeby potraviny. Vymezení porce nebo jednotky spotřeby musí být pro spotřebitele snadno srozumitelné, velikost porce nebo jednotky spotřeby musí být vyznačena na etiketě v těsné blízkosti výživových údajů a na etiketě musí být uveden počet porcí nebo jednotek obsažených v balení.

Energetickou hodnotu a množství tuků, nasycených mastných kyselin, sacharidů, cukrů, bílkovin a soli lze mimoto vyjádřit rovněž jako procentní podíl referenčních hodnot příjmu stanovených v následující tabulce na 100 g nebo 100 ml. Vedle údajů vztahených na 100 g nebo na 100 ml nebo místo nich může být procentní podíl referenčních hodnot příjmů uveden na jednu porci/jednotku spotřeby.

Energetická hodnota nebo název živiny	Referenční hodnota příjmu
Energetická hodnota	8 400 kJ/2 000 kcal
Tuky celkem	70 g

⁽¹⁾ Úř. věst. L 347, 20.12.2013, s. 671.

⁽²⁾ Úř. věst. L 404, 30.12.2006, s. 9.

Energetická hodnota nebo název živiny	Referenční hodnota příjmu
Nasycené mastné kyseliny	20 g
Sacharidy	260 g
Cukry	90 g
Bílkoviny	50 g
Sůl	6 g

Jsou-li procentní podíly referenčních hodnot příjmu vyjádřeny na 100 g nebo 100 ml, musí výživové údaje obsahovat toto prohlášení: „Referenční hodnota příjmu u průměrné dospělé osoby (8 400 kJ/2 000 kcal)“.

U nebalených potravin mohou být výživové údaje vyjádřeny pouze v přepočtu na jednu porci nebo jednotku spotřeby.

3.4.2. Lze pro referenční hodnotu příjmu použít na etiketách potravin zkratku RHP?

Příslušná ustanovení: články 32 a 33

Zkratku RHP pro referenční hodnotu příjmu lze na etiketách potravin použít tehdy, pokud je na balení plně vysvětlena a spotřebitelé ji mohou snadno nalézt. Prohlášení „Referenční hodnota příjmu u průměrné dospělé osoby (8 400 kJ/2 000 kcal)“ nelze upravovat.

3.4.3. Lze použít pojem „doporučená denní dávka“ nebo zkratku DDD?

Příslušná ustanovení: články 32 a 33

Záměrem nařízení je harmonizovat obsah, způsob vyjadřování a uvádění výživových údajů poskytovaných spotřebitelům, včetně dobrovolných informací. Vzhledem k tomuto záměru není možné používat pojem „doporučená denní dávka“ nebo zkratku DDD v rámci uplatňování článků 32 a 33 nařízení (viz rovněž bod 3.4.2). Je třeba rovněž uvést, že se pojem referenční hodnota příjmu liší od pojmu doporučená denní dávka, jelikož pojem „referenční hodnota příjmu“ neznamená výživové doporučení na rozdíl od pojmu „doporučený“. Neexistuje žádné výživové doporučení týkající se například konzumace 20 g nasycených mastných kyselin denně a spotřebitelé by se neměli domnívat, že se jedná o minimální množství nezbytné k udržení zdraví.

3.4.4. Musí být dodatečně prohlášení: „Referenční hodnota příjmu u průměrné dospělé osoby (8 400 kJ/2 000 kcal)“ uvedeno v těsné blízkosti výživových údajů?

Příslušná ustanovení: články 32 a 33

Ano, je-li údaj vyjádřen jako procentní podíl referenčních hodnot příjmu na 100 g nebo 100 ml.

Ne, je-li vyjádřen v přepočtu na jednu porci.

3.4.5. Referenční hodnoty příjmu pro energetickou hodnotu a živiny jsou stanoveny pro dospělé osoby. Mohou být energetická hodnota a obsah živin vyjádřeny dobrovolně jako procentní podíl referenčních hodnot příjmu u dětí místo procentních podílů referenčních hodnot příjmu u dospělých osob nebo jako jejich doplnění?

Příslušná ustanovení: čl. 32 odst. 4, čl. 36 odst. 3 a článek 43, příloha XIII

Nikoli. Dobrovolné informace o referenčních hodnotách příjmu pro konkrétní skupiny obyvatelstva jsou přípustné pouze tehdy, byly-li přijaty předpisy Unie, nebo pokud takovéto předpisy neexistují, vnitrostátní pravidla.

Energetická hodnota a obsah živin mohou být vyjádřeny pouze jako procentní podíl referenčních hodnot příjmu u dospělých osob, a to jako doplnění vyjádření v absolutních hodnotách. Nařízení však požaduje, aby Komise přijala prováděcí akty týkající se uvádění referenčních hodnot příjmu pro konkrétní skupiny obyvatelstva pro doplnění referenčních hodnot příjmu u dospělých osob, a v budoucnu mohou být k dispozici referenční hodnoty příjmu pro děti. Do doby přijetí takovýchto předpisů Unie mohou členské státy přijmout vnitrostátní pravidla, která stanoví vědecky podložené referenční hodnoty příjmu pro tyto skupiny obyvatelstva. Používání referenčních hodnot příjmu u jiných konkrétních skupin obyvatelstva, například dětí, není proto u výrobků uváděných na trh nebo označovaných od 13. prosince 2014 přípustné, pokud předpisy Unie nebo vnitrostátní pravidla nestanoví vědecky podložené referenční hodnoty příjmu pro tyto skupiny.

3.4.6. Co je to jednotka spotřeby? Lze ke stanovení porce použít piktogramy? Lze použít symbol \approx nebo \sim ve smyslu „odpovídá přibližně“ k uvedení počtu porcí v balení?

Příslušná ustanovení: článek 33

„Jednotka spotřeby“ musí být pro spotřebitele snadno srozumitelná a znamená jednotku, kterou lze spotřebovat jednotlivě. Jedna jednotka spotřeby nepředstavuje nutně jednu porci. Například čtvereček tabulky čokolády může být jednotkou spotřeby, jedna porce však bude větší než jeden čtvereček čokolády.

Ke stanovení porce nebo jednotky spotřeby lze použít symboly nebo piktogramy. Nařízení pouze vyžaduje, aby byla jednotka spotřeby snadno srozumitelná a aby byla na etiketě vyznačena její velikost. V případě použití symbolů nebo piktogramů musí být spotřebiteli jasný jejich smysl a tyto symboly nebo piktogramy nesmí spotřebitele uvádět v omyl.

Malé odchylky v počtu jednotek spotřeby nebo porcí ve výrobku lze označit pomocí příslušných symbolů uvedených před údajem o počtu porcí nebo jednotek spotřeby.

3.5. *Další způsoby vyjádření a uvádění údajů*

3.5.1. Lze k označení živin a/nebo energetické hodnoty použít místo slov pouze ikony?

Příslušná ustanovení: článek 34, příloha XV

Nikoli. Povinné i dobrovolné výživové údaje musí dodržovat určitý formát, který vyžaduje, aby byly energetická hodnota a živiny označeny slovy.

Obecná zásada, že povinné informace musí být uvedeny ve slovním nebo číselném vyjádření, se vztahuje rovněž na případy, kdy jsou výživové údaje poskytovány dobrovolně. Piktogramy a symboly lze použít doplňkově.

3.5.2. Může být energetická hodnota uvedena pouze v kcal, pokud se výživové údaje dobrovolně opakují v hlavním zorném poli?

Příslušná ustanovení: čl. 32 odst. 1, příloha XV

Nikoli. Je-li uváděn údaj o energetické hodnotě, udává se systematicky v kJ (kilojoulech) a rovněž v kcal (kilokaloriích).

3.6. *Výjimky z povinných výživových údajů*

3.6.1. Existují nějaké výjimky?

Příslušná ustanovení: čl. 16 odst. 3 a 4, čl. 30 odst. 4 a 5 a čl. 44 odst. 1 písm. b), příloha V

Od povinného výživového označování jsou osvobozeny výrobky uvedené v příloze V vyjma případu, kdy je uvedeno výživové nebo zdravotní tvrzení.

Výjimka se také vztahuje na alkoholické nápoje (o obsahu alkoholu vyšším než 1,2 % objemových) a na nebalené potraviny (pokud to nevyžadují zvláštní právní předpisy EU nebo vnitrostátní opatření).

Jsou-li výživové údaje poskytovány dobrovolně, musí dodržovat pravidla pro povinné výživové označování. Avšak:

- u alkoholických nápojů mohou být výživové údaje omezeny na energetickou hodnotu. Nevyžaduje se žádný zvláštní formát,
- u nebalených potravin mohou být výživové údaje omezeny na energetickou hodnotu, nebo na energetickou hodnotu a množství tuků, nasycených mastných kyselin, cukrů a soli. Mohou být vyjádřeny v přepočtu na jednu porci nebo jednotku spotřeby, pokud je vyznačena velikost porce/jednotky spotřeby a je uveden počet porcí/jednotek.

3.6.2. Jsou níže uvedené potraviny osvobozeny od požadavků na povinné výživové údaje?

Příslušná ustanovení: příloha V

— Nezpracované produkty obsahující jedinou složku nebo skupinu složek

— Mouka (např. pšeničná mouka) ano, za níže uvedených podmínek

Mouka, která neobsahuje přidané složky, například přídavné látky, vitaminy, minerální látky, a která nebyla kromě mletí a loupání jinak zpracována, se považuje za nezpracovaný produkt⁽¹⁾.

— Předpařená rýže a předvařená rýže ne

Předpařená rýže byla ovařena, a nelze ji tudíž považovat za nezpracovanou potravinu. Na rýži se však vztahuje výjimka pro nezpracované produkty, které obsahují jednu složku nebo skupinu složek.

— Rostlinný olej ne

Rostlinné oleje představují zpracované produkty, a nemohou tudíž využít výjimku pro nezpracované produkty, které obsahují jednu složku nebo skupinu složek.

— Cukr ne

Cukr je zpracovaný produkt, a nemůže tudíž využít výjimku pro nezpracované produkty, které obsahují jednu složku nebo skupinu složek.

— Med ano

Med se považuje za nezpracovanou potravinu a obsahuje součásti, a nikoli složky, jak je objasněno v 3. bodě odůvodnění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/63/EU⁽²⁾, kterou se mění směrnice Rady 2001/110/ES⁽³⁾ o medu. Med proto může využít výjimku z požadavku na povinné výživové údaje.

— Byliny, koření nebo jejich směsi

— Byliny a koření obsahující aromata a/nebo regulátory kyselosti ano

Byliny a koření nebo jejich směsi jsou vyňaty z požadavku na povinné výživové údaje, jelikož jsou spotřebovávány v malých množstvích a nemají významný výživový dopad na stravu. Tuto výjimku využívají obdobně produkty obsahující aromata a/nebo regulátory kyselosti, pokud aromata a/nebo regulátory kyselosti nemají významný výživový dopad.

— Sůl a náhražky soli

— Jodizovaná sůl ne

Podle čl. 7 odst. 3 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1925/2006⁽⁴⁾ o přidávání vitaminů a minerálních látek a některých dalších látek do potravin jsou výživové údaje u výrobků, do kterých byly přidány vitaminy a minerální látky, povinné. Na povinné přidávání jódu do soli se však nařízení (ES) č. 1925/2006 nevztahuje a zvláštní ustanovení týkající se označování množství přidaného jódu jsou obsažena ve vnitrostátních právních předpisech.

⁽¹⁾ V čl. 2 odst. 1 písm. b) nařízení se odkazuje na definici „nezpracovaných produktů“ stanovenou v čl. 2 odst. 1 písm. n) nařízení (ES) č. 852/2004 o hygieně potravin: „nezpracovanými produkty [se rozumí] potraviny, které nebyly zpracovány, včetně produktů, které byly děleny, porcovány, odsekuty, plátkovány, vykostěny, rozsekány, zbaveny kůže, rozdraceny, nakrájeny, očištěny, ořezány, vyloupany, rozemlety, zchlazeny, zmrazeny, hluboce zmrazeny nebo rozmrazeny“.

⁽²⁾ Úř. věst. L 164, 3.6.2014, s. 1.

⁽³⁾ Úř. věst. L 10, 12.1.2002, s. 47.

⁽⁴⁾ Úř. věst. L 404, 30.12.2006, s. 26.

— Kvasné octy a náhražky octa, včetně octů, jejichž jedinými přidanými složkami jsou aromata

— Kvasný ocet s přidanou solí ne

Výjimka pro kvasné octy a náhražky octa se vztahuje pouze na produkty, jejichž jedinými přidanými složkami jsou aromata.

3.7. Doplnky stravy

3.7.1. Jakou terminologii je nutno použít u doplňků stravy ve vztahu k referenčním hodnotám pro údaje o vitamínech a minerálních látkách?

Příslušná ustanovení: článek 29, příloha XIII

Na doplňky stravy se pravidla týkající se výživových údajů stanovená v nařízení nevztahují.

V čl. 8 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/46/ES⁽¹⁾ o doplňcích stravy je stanoveno, že informace o vitamínech a minerálních látkách se vyjádří také v procentech referenčních hodnot uvedených v příloze směrnice Rady 90/496/EHS⁽²⁾, která byla od 13. prosince 2014 nahrazena nařízením.

Směrnice 90/496/EHS vyžadovala používání procentního podílu ve vztahu k doporučeným denním dávkám, jež jsou v příloze XIII části A nařízení nahrazeny denními referenčními hodnotami příjmu nebo „referenčními výživovými hodnotami“. Ačkoliv pojem „referenční výživové hodnoty“ lze použít za předpokladu, je plně vysvětlen na balení a spotřebitelé jej mohou snadno nalézt, z důvodu jednotnosti se doporučuje používat u doplňků stravy stejnou terminologii jako u ostatních živin v potravinách⁽³⁾ a odkazovat na referenční hodnoty příjmu.

3.7.2. Musí doplňky stravy s výživovým nebo zdravotním tvrzením uvádět výživové údaje v souladu s nařízením?

Příslušná ustanovení: články 29 a 49

Nikoli. Ustanovení v nařízení vyžadující výživové údaje se na doplňky stravy nevztahují. Podle článku 7 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1924/2006⁽⁴⁾ o výživových a zdravotních tvrzeních se v případě doplňků stravy údaje o výživové hodnotě poskytují v souladu s článkem 8 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/46/ES⁽¹⁾ o doplňcích stravy.

3.8. Zvláštní produkty

3.8.1. Měly by u potravin balených s kapalinou výživové údaje odpovídat produktu po odkapání (bez kapaliny), nebo celému produktu (s kapalinou)?

Příslušná ustanovení: čl. 31 odst. 3

U pevných potravin je možná obchodní úprava v nálevu, jak je definován v bodě 5 přílohy IX (např. lák, ovocná šťáva), nebo jiných kapalinách (např. olej). Někteří spotřebitelé požívají tyto produkty celé, zatímco jiní pouze produkty po odkapání. V této souvislosti by proto měly být výživové údaje vypočítány přednostně pro celý obsah potravinářského výrobku, pevné potraviny společně s kapalinou, je-li pravděpodobné, že produkt bude konzumován celý. Tyto informace mohou být dobrovolně doplněny výživovými údaji pro produkt po odkapání. U ostatních produktů, u nichž se neočekává, že bude konzumována i kapalina, se jako relevantnější jeví výživové údaje na základě čisté hmotnosti po odkapání.

Výživové údaje musí každopádně objasňovat, zda se vztahují na produkty po odkapání, nebo na celý produkt.

⁽¹⁾ Úř. věst. L 183, 12.7.2002, s. 51.

⁽²⁾ Úř. věst. L 276, 6.10.1990, s. 40.

⁽³⁾ Čl. 32 odst. 3 nařízení (EU) č. 1169/2011.

⁽⁴⁾ Úř. věst. L 404, 30.12.2006, s. 9.